

“ONGI ETORRI ESKOLARA” PROGRAMA

Nola utzi bizkarra emateari

Dorleta Mikeok esango digu elkarrekin baina nahastu gabe bizi garela, ez dagoela bizikidetzarik bertakoen eta beste jatorri batzuetatik etorritako familien artean. Mikeo eta Lola Boluda Donostiako Egia auzoan, Aitor ikastolako jolastokian, abiaburua izan zuen egitasmoa garatzen ari dira gaur egun: *Ongi etorri eskolara*, kulturartekotasuna ardatz duen programa.

 ONINTZA IRURETA AZKUNE ELKARREKIN KOOPERATIBA

Arratsaldeko lau eta erdiak dira eta gurasoak haien hurrekin ikastetxeko jolastokian gelditu dira eskolak bukatu ondoren. Guraso euskaldunak euskaldunekin daude; Hego eta Erdialdeko Amerikakoek beste talde bat osatu dute; Asiatik etorritako familiak, mongoliarrak, indiarrak, txinatarrak... desagertu dira. Ez da irudi arrotza, makina bat ikastetxetako eta jolas parkeetako egunerokoa da. Donostiako Egia auzoan Aitor ikastola dago eta kontaktu berri duguna gertatzen ari zitzaizela konturatu ziren han. Beste jatorri batzuetako familiak geroz eta gehiago ari ziren eskolan matrikulatzen eta harremanak deskribatutakoak bezalakoak ziren. Zerbait egiteko beharra sentitu zuten eta kulturantzatasuna landuko zuen batzordea sortu zuten gurasoek. 2014-2015 ikasturte hartan *Familia laguna* programa (ikus 36. orrialdean) jarri zuten abian. Dorleta Mikeo eta Lola Boluda gurasoak izan ziren bete-betean programa garatzen hasi zirenak, konturatu ziren arte modu boluntarioan

aritzeko denbora asko eskatzen zuela.

Donostiako Udalarari programa aurkeztu zioten, dirulaguntzaren bat lortzeko asmotan. Proposamena oso interesgarria iruditu zitzaion eta Mikeo eta Boludarekin harremanetan jarri zen. Gurasoentzako programa izan behar zuena, hezkuntza komunitate osoak lantzekoa bihurtu zen 2016an (*Ongi etorri eskolara*) eta Udalak diruz babestuta Donostiako hainbat ikastetxetan abian jarri zen. Mikeok eta Boludak Elkarrekin kooperatiba sortu zuten hartutako bide berriari ekiteko. Ondoren, Donostiako hainbat ikastetxetan hasitako bidea beste hainbat udalerritaraz zabaldu da, Zaurutzera, Ordizira eta Andoainera.

BI ALDEEN AHALEGINA

Ongi etorri eskolara egitasmoak hiru helburu ditu. Lehen helburua, ikastetxean izena eman duten familiei sostengua ematea da, harrera egokia egitea. Bigarren helburua eta nagusia, ikastetxeko kulturantzatasuna lantzea da. Denean kulturak ezagutu eta denei balioa

JON URBE / FOKU

eman. Programak Kanadako eredu a du oinarrian eta hala azaldu digu Mikeok: "Kulturantzatasuna kudeatzeko eredu asko daude, apartheidia ere bada eredu bat eta Frantziako eredu asimilazionista beste bat da". Kanadako ereduaren ezaugarri nagusia da etorri direnek eta lehendik hemen daudenek ahalegina egin behar dutela bizikidetzarako. Etorritzen direnek nahitanahiez egiten dute ahalegina, baina gehienetan datorrenari baino ez zaio eskatzen saiatzea. Eredu honetan pertsonak elkar aurkitu behar dute, elkarrekin harremanak sortu, kontuan hartuta bakoitzak bere ibilbide kulturala duela. Batak bestea epaitzetik elkarrenganako enpatia eskatzen du. Mikeok gaur egungo egoera honela deskribatu du: "Koexistentzia egoeran gaude, bizilagunak izan gaitezke, seme-alabak eskola berera eraman ditzakegu, baina ez dugu elkar ezagutzen. Bata besteari bizkarra emanda bizi gara". Eredu horretan kulturak parez pare jartzen dira eta elkar ezagutzen hasten dira. Gero oztopoak etorriko dira, aurreiritziak, estereotipoak... eta horiek gainditzeko moduak aurkitu beharko dira.

Hirugarren helburua familiak euskarara eta euskal kulturara gertura-

tzea da. Haurrak D ereduan ari dira, baina familiek oso urrun dituzte hizkuntza eta euskal kultura. Mikeori galdetu diogu ea nola kudeatzen duten hizkuntzaren gaia, izan ere *Familia la-*

---

*Komunikazio
hizkuntza euskara
ez bada ere, familia
laguna euskarara
gerturatzeko
hainbat praktika
lantzen dituzte*

---

guna programak familia euskalduna eta beste jatorri bateko familia jartzen ditu harremanetan eta komunikazio hizkuntza ez da euskara: "Denok egin behar dugu ahalegina. Euskaldunok

urte asko daramatzagu euskaraz bizi ahal izateko bidea jorratzen, baina aldi berean, ikusten genuen hori gauzatu daitekeen lagun esparruari baino eusten ez bagenion gure eremutik kanpo uzten genituela gainerakoak. Esaten badugu ez dugula parte hartuko *Familia laguna* programan euskara ez dagoelako bermatuta, besteak kanpoan utzi ditugu eta hala sentitzen badira ez dira gure hizkuntzara eta kulturara gerturatuko".

Beraz, harremanak gaztelaniaz, frantsesez edo ingelesez izango dira, baina familia euskaldunak jabetu behar dute harremanak egiteko modu hori helburu batzuk lortzeko estrategia dela. Komunikazio hizkuntza euskara ez bada ere, familia laguna euskarara gerturatzeko hainbat praktika lantzen dituzte. Adibidez, agurrak eta hitz solteak euskaraz erabiltzen hasten dira. Sarri kudeatu behar izan duten egoera ezaguna ere kontatu du Mikeok: guraso taldearen whatsappen mezuak euskara hutsean daudelako kexatu da guraso bat. Bada, ondoan duen guraso euskaldunaren lana izango da azaltzea zergatik eusten dioten euskarari, nola eremuz eremu euskarari eusten

Zer da "familia laguna" programa?

2014-2015 ikasturtean jarri zuten abian Donostiako Egia auzoko Aitor ikastolako gurasoek. Ordutik aurrera, Elkarrekin kooperatibak *Ongi etorri eskolara* programaren barruan eskaintzen du hainbat ikastetxetan. Gela bereko familia euskalduna beste jatorri bateko familiarekin harremanetan jartzen da, familia lagun bihurtzen dira modu boluntarioan. Familia euskaldunak ikastetxean eta ikastetxea dagoen inguruan egokitzen lagunduko dio, azalduko dio nola funtzionatzen duen eskolak, gurasoei bidalitako oharrak interpretatzen lagunduko dio eta auzoko liburutegia erakutsiko dio, besteak beste. Hasieran jakintzaren noranzkoa alde batekoa izango bada ere, helburua da nork bere kultura, modu informalean, elkarbanatzea. Hasierako konpainiaren ondotik, garrantzitsuena elkar ezagutzen hastea da. Hurrengo pausoa izango da familia euskaldunak bere sare soziala familia lagunarekin elkarbanatzea, gelako edo parkeko gurasoak aurkeztuz eta zenbait kasutan baita kuadrillako eta familia-sarerako atea ere zabalduz.

Familia lagunak erreferente izan daitezke beste askorentzat eta aurreiritziak eta estereotipoak apurtzen lagundu dezake. Dorleta Mikeok gertaera bat kontatu du hobeto azaltzeko: familia euskaldun batek askotan jasotzen zuen familia lagunaren haurra eskolatik ateratakoan, gurasoak ezin zuelako iritsi. Bada, familia euskalduna konturatu zen berak behar bera zue-nean inoiz ez ziola eskatzen familia lagunari. Hala egiten hasi zen. Behin familia lagunak familia euskaldunaren umea parkera eraman zuen. Familia euskaldunari laster egin zion galdera beste guraso batek: "Zure umea hegoamerikar itxurako pertsona batekin ikusi dut parkean, zaintzailea kontratatu duzue ala?". Familia euskaldunaren erantzuna: "Nik haien haurra zaindu izan dut eta ez duzu halakorik pentsatu nitaz. Ez, ez da zaintzailea, lagunak gara".

ez bazaio hizkuntza galduko den. Mikeok argi du halako arrazoiak azaltzeak duen garrantzia: "Horrelako egoeretan familiek sentitzen dute kanpoan utzi nahi dituztela. Horregatik, arrazoa azaltzea oso garrantzitsua da eta azaldukoan oso ondo ulertzen dute. Baina norbaitek azaldu behar die! Bestela, aurreiritziak eta abar aktibatzen dira". Azalpenak ematea bezain garrantzitsua da euskaraz ulertu ez duenari itzultzen laguntzea edo itzultzaile neuronalaren berri ematea, adibidez.

Mikeok aitor du onena litza-tekeela gurasoek euskara ikastea, eta batzuk hala egiten dute, baina bitartean pentsaera eta jarrerara aldaketak antzematen dira gurasoengan. Euskararen inguruan jarrera positiboa baldin badute seme-alabei transmititzen diete. Mikeok lehen azpimarratu du zein garrantzi duen euskarari eusteko arrazoi sozial eta linguistikoak azaltzeak. Bada, bestelako argibideen berri ematea ere berebizikoa dela uste du, adibidez hainbat jatorritako familiak jabetu daitezela euskarak errazten duela haien seme-alaben aukera berdintasuna euskaldunen haurren parekoa izaten. Euskarak sozializazio prozesua erraztuko die, hizkuntza menperatzea ikasketetarako beharrezkoa da eta lan eremura jauzi egiteko balioko die.

EUSKALDUNAK DAUDE EROSO

Mikeok behin baino gehiagotan entzun du halako komentariarik gurasoren baten ahotik: "Guraso denak hor egoten gara eta bera

izkin batean geratzen da". *Ongi etorri eskolara* programako arduradunak erantzuna prest du: "Eman dezagun Txinara joan naitzela bizitzera. Zer egingo dut eskolako lehenengo egunean, ezagutzen ez ditudan gurasoengana joan eta esan 'Iepa! Ni Dorleta naiz, nahi duzue nire lagun izatea?'. Ez, ezta?". Lehendik bertan direnak ahaldunduta eta eremu erosoan jokatzeko ari direla dio, gizarteak nola funtzionatzen duen badakite. Pertsona horri dagokio etorri berriarengana gerturatzea, hura ez da seguru sentitzen: "Haurrak ikastetxetik ateratakoan gurasoari esango diot 17:00etan plazan geratu gara. Hara etortzen bada taldea aurkeztuko diot. Gaztelania erabiliko dudala? Noski baietz, harrengana heltzeko erabiliko dut eta euskaldunaren errealitatea ezagutarazteko. Malguak izan beharko dugu, gauza batzuetan amore eman beharko dugu, baina beti helburu batekin".

Mikeok uste du hainbat herrialdetan egoerak onera egiten ez badu jendeak hona etortzen jarraituko duela, haien seme-alabentzako etorkizun hobe baten bila. Gaia ez bada lantzen, gerora gatazka egoera konplexuak etorriko direla uste du eta saihestu nahi bada oraintxe lanean hastea beharrezkotzat du: "Elkarri begiratzen hasi behar dugu, elkarri kaixo esaten, elkar ezagutzen. Aurreiritziak puskatu behar ditugu, harremanetan jartzen garenean ez gara ari karritate praktikatzen. Arratsalde pasa gaude gure etxean, txokolatea hartzen. Lagunak egiten ari gara". ●

BABESLETZA:

